

Міністерство освіти і науки України
ДЕРЖАВНИЙ БІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет біотехнологій
Кафедра екології та біотехнологій в рослинництві

НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА

**Методичні вказівки
щодо організації та проведення практики**

**для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня
вищої освіти спеціальності 101 «Екологія»**

**Харків
2023**

Міністерство освіти і науки України
ДЕРЖАВНИЙ БІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет біотехнологій
Кафедра екології та біотехнологій в рослинництві

НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА

Методичні вказівки
щодо організації та проведення практики

для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня
вищої освіти спеціальності 101 «Екологія»

Затверджено
рішенням НМК
факультету біотехнологій
Протокол № 3
№3 від 15.06.2023 р.

Харків
2023

УДК 378:508

Схвалено на засіданні кафедри екології та біотехнологій в
рослинництві

Протокол № 11 від 14 червня 2023 р.

Рецензенти:

С.В. Шерстюк, кандидат економічних наук, доцент кафедри цивільно-правових дисциплін, трудового та аграрного права Державного біотехнологічного університету

Л.Д. Зеленська, доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди

Науково-педагогічна практика: методичні вказівки щодо організації та проведення практики для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти спеціальності 101 «Екологія». Держ. біотехнол. ун-т ; уклад.: Л.В. Головань, І.М. Бузіна, О.В. Коляда, Ю.Ю. Чуприна. – Харків: [б. в.], 2023. – 27 с.

У методичних вказівках надано роз'яснення щодо проведення та організації науково-педагогічної практики для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти спеціальності 101 «Екологія». Наведено вимоги щодо оформлення результатів науково-педагогічної практики, підведення підсумків та особливості оцінювання отриманих результатів.

УДК 378:508

Відповідальний за випуск: І.М. Бузіна, канд. с.-г. наук

© Державний біотехнологічний університет, 2023

© Л.В. Головань, І.М. Бузіна, О.В. Коляда, , Ю.Ю. Чуприна, 2023

ЗМІСТ

ВСТУП	4
ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИКИ	7
ЗМІСТ ПРАКТИКИ	10
ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ	16
ОФОРМЛЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ, ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ, ОЦІНЮВАННЯ ПРАКТИКАНТІВ	17
ЗМІСТ ЗВІТУ З НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ	19
ДОДАТКИ	21

ВСТУП

Програма науково-педагогічної практики здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії визначає зміст та організаційно-методичні засади проходження практики аспірантами.

В системі вищої освіти науково-педагогічна практика на третьому (освітньо-науковому) рівні є одним із етапів професійної підготовки здобувачів освітнього ступеня «доктор філософії» до науково-педагогічної діяльності, основною метою якого є формування професійно-педагогічних компетентностей щодо здійснення освітнього процесу в закладах вищої освіти.

Метою науково-педагогічної практики є формування системи компетентностей майбутніх науково-педагогічних працівників, поглиблення і закріплення знань здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти з питань організації і форм здійснення освітнього процесу, викладання дисциплін у сучасних умовах, його наукового, навчально-методичного й нормативного забезпечення, формування умінь та навичок аналізу наукових та інформаційних джерел при підготовці занять, застосування активних методик викладання професійно-орієнтованих та практичних дисциплін, здійснення аналітичного осмислення стану та перспектив розвитку сфери освіти (відповідної спеціальності), створення та впровадження нового змісту освіти та новітніх методик (технологій) навчання.

Предметом науково-педагогічної практики виступають окремі дисципліни професійної та практичної підготовки, що відповідає напряму наукового пошуку докторів філософії та узгоджується з темою дисертаційної роботи.

Основними **завданнями** науково-педагогічної практики є:

- набуття теоретичних знань та практичних умінь і навичок, необхідних для роботи викладачем закладу вищої освіти, зокрема умінь і навичок навчальної, методичної та організаційно-виховної роботи зі здобувачами різних освітніх рівнів;
- освоєння різноманітних методів, прийомів та форм роботи, сучасних технічних засобів навчання тощо;
- поглиблення і закріплення теоретичних знань, одержаних під час навчання за фаховими й педагогічними дисциплінами, їхнє практичне застосування у навчально-виховній роботі;
- розширення та поглиблення професійної підготовки, формування педагогічних якостей викладача;

- формування умінь планування навчальної роботи із урахуванням умов конкретного закладу вищої освіти;
- підготовка й проведення занять різних типів із застосуванням різних форм організації освітнього процесу, прийомів і методів навчання, які спрямовані на активізацію роботи здобувачів;
- організація навчальної діяльності здобувачів на заняттях;
- виконання освітніх, організаційно-виховних і розвиваючих функцій контролю в навчанні;
- правильне використання умінь та навичок для оцінки знань здобувачів;
- вироблення умінь аналізу та самоаналізу проведеного заняття;
- вивчення передового педагогічного досвіду, використання отриманих знань для самостійної навчально-виховної роботи зі здобувачами;
- формування стійкого інтересу до обраної професії, стимулювання до вивчення спеціальних і педагогічних дисциплін, необхідних для роботи;
- визначення професійної придатності практиканта до роботи викладачем у закладах вищої освіти.

Додатковими завданнями науково-педагогічної практики здобувачів є:

- отримання уявлень про діяльність структурного підрозділу на посаді науково-педагогічного працівника в період проходження практики;
- упровадження результатів дисертаційного дослідження в освітній процес;
- формування навичок проведення моніторингових досліджень у галузі освіти;
- формування знань та розвиток умінь в галузі формальної, неформальної та інформальної освіти;
- стимулювання до самовдосконалення майбутніх фахівців.

Процес проходження науково-педагогічної практики скерований на формування у здобувачів наступних компетентностей та програмних результатів:

Програмні компетентності:

ФК.01. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у сфері екології та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень.

ФК.02. Здатність ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні інноваційні проекти у сфері екології та дотичні до неї міждисциплінарні проекти, лідерство під час їх реалізації.

Програмні результати навчання:

ПР.02. Планувати і виконувати експериментальні та/або теоретичні дослідження з екології, охорони довкілля та оптимізації природокористування з використанням сучасних інструментів, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми.

ПР.08. Застосовувати методи геоінформаційного аналізу та моделювання сучасного стану та прогнозування змін екосистем та їх складових.

ПР.09. Виявляти лідерські якості, відповідальність та повну автономність під час реалізації комплексних наукових проектів.

ПР.10. Реалізовувати право інтелектуальної власності на результати наукової і науково-технічної діяльності в рамках наукової етики

ОРГАНІЗАЦІЯ ПРАКТИКИ

Організатором для проходження практики є кафедра екології та біотехнологій в рослинництві Державного біотехнологічного університету. Базою науково-педагогічної практики може бути випускова кафедра або інші кафедри факультету, на якій виконується проходження практики. Окрім того, здобувачі можуть пройти практику на аналогічних кафедрах інших закладів вищої освіти.

Для здобувачів, зарахованих із посад науково-педагогічних працівників, які мають педагогічний стаж, чи які поєднують навчання із науково-педагогічною діяльністю, обсяг практики рішенням кафедри може бути скороченим або перезарахованим (за умови надання позитивної характеристики з місця роботи).

Загальне організаційне, навчально-методичне та наукове керівництво науково-педагогічною практикою, науково-методичне консультування та контроль за проходженням практики здійснюють науковий керівник/керівник практики від кафедри, завідувач кафедри екології та біотехнологій в рослинництві та деканат факультету біотехнологій. Безпосереднім керівником науково-педагогічної практики є науковий керівник здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня, який:

- добирає тематику занять та академічні групи для проведення науково-педагогічної практики;
- надає методичну допомогу в плануванні та організації навчальної взаємодії;
- контролює роботу практиканта, відвідує його заняття та інші види робіт із здобувачами, здійснює заходи щодо коригування недоліків у організації практики;
- оцінює роботу практиканта та готує відгук про його роботу під час проходження практики.

Проведення науково-педагогічної практики передбачає *три етапи*:

- початковий (орієнтовний обсяг становить не менше 1 кредиту ЄКТС);
- основний (орієнтовний обсяг становить не менше 1 кредиту ЄКТС);
- заключний (орієнтовний обсяг становить не менше 1 кредиту ЄКТС).

На *початковому етапі* проходження практики здобувач повинен:

- ознайомитись із основними функціями, метою та завданнями практики;
- скласти індивідуальний план проходження практики;
- ознайомитись із організаційною, навчально-методичною і науковою роботою кафедри, а також нормативно-правовою базою, яка регламентує організацію освітнього процесу в Університеті;
- відвідати заняття провідних науково-педагогічних працівників кафедри та факультету.

На *основному етапі* практики практикант має :

- укласти розгорнуті план-конспекти занять, провести їх обговорення з науковим керівником або керівником практики від кафедри;
- сформувати необхідні методичні та дидактичні матеріали та технології, необхідні для проведення занять;
- згідно з індивідуальним планом провести на належному науково-методичному рівні заняття;
- організувати й провести для здобувачів захід виховного (позааудиторного, профорієнтаційного) спрямування, засідання наукового гуртка/проблемної групи;
- взяти участь в засіданнях кафедри, наукових семінарах, конференціях тощо.

На *заключному етапі* проходження практики здобувач повинен:

- за підсумками проходження практики підготувати звітні матеріали та надати керівнику практики на перевірку та оцінювання;
- провести захист результатів практики у встановленому порядку.

По закінченню практики здобувачі третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти повинні подати звітну документацію.

Підсумки науково-педагогічної практики підводять на засіданнях відповідних кафедр.

Графік роботи здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти складають згідно з розкладом навчальних дисциплін за погодженням із професорсько-викладацьким складом відповідної кафедри.

Відповідно до вимог освітньо-наукової програми, здобувачі третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти мають набути теоретичних знань та практичних умінь і навичок щодо:

– результату діяльності, а саме систематизації інформації у межах обраної дисципліни за окремими темами відповідно до робочої програми курсу у вигляді опорних конспектів лекцій та методичних рекомендацій для проведення практичних чи семінарських занять;

– процедури діяльності, а саме способу передачі інформації студентській аудиторії шляхом проведення лекційних і практичних (або семінарських) занять згідно з графіком освітнього процесу й розробки комплексу навчально-методичного забезпечення відповідної дисципліни, в тому числі включаючи організацію самостійної роботи студентів.

Таким чином, під час проходження науково-педагогічної практики здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти відбувається відпрацювання практичних умінь та навичок проводити підготовку навчально-методичного забезпечення та проведення лекційних та практичних (або семінарських) занять, організації самостійної роботи зі здобувачами різних освітніх рівнів.

Вибір дисципліни, із якої буде проходити науково-педагогічна практика, здійснюється заздалегідь, згідно з напрямом наукових пошуків здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти та в межах тематики дисертаційної роботи.

Здобувач зобов'язаний розпочати і завершити практику у визначені терміни. Під час практики здобувач зобов'язаний дотримуватись правил внутрішнього розпорядку. Здобувач повинен якісно виконувати роботу, передбачену програмою науково-педагогічної практики. Здобувач повинен підготувати всі необхідні звітні документи згідно з встановленими вимогами та прозвітуватись за виконану роботу.

ЗМІСТ ПРАКТИКИ

Під час проходження науково-педагогічної практики передбачається проведення практикантом таких видів науково-педагогічної діяльності.

Організаційна робота:

– проведення консультацій із керівником практики із організаційних питань;

– виступ на конференції/круглому столі з коротким аналізом своєї роботи під час практики;

– складання індивідуального плану проходження науково-педагогічної практики здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти на підставі робочих навчальних планів дисциплін і планів роботи куратора академічної групи;

– ознайомлення зі специфікою роботи та організацією освітнього процесу у закладі вищої освіти;

– ознайомлення з документацією, що ведеться у ЗВО (Статутом університету, індивідуальним планом роботи викладача, планом роботи кафедри, планом виховної роботи на факультеті тощо) та з освітніми стандартами (Законом України «Про вищу освіту», Положенням про організацію освітнього процесу в ДБТУ, Положенням про практичне навчання, Положенням про навчально-методичний комплекс дисципліни, Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти, Кодексом академічної доброчесності Державного біотехнологічного університету);

– знайомство із системою електронного навчання; аналіз (розробка) лекцій за темою дисертаційного дослідження для онлайн-платформи Moodle;

– підготовка та проведення профорієнтаційного заходу згідно з планом роботи кафедри (факультету).

Навчальна робота:

– відвідування занять різних типів (лекційних, семінарських та практичних), що проводять викладачі кафедри;

– спостереження та аналіз різних форм навчання у ЗВО;

– розробка, підготовка й самостійне проведення не менше п'яти практичних чи семінарських занять;

- розробка, підготовка й самостійне проведення не менше трьох лекційних занять із використанням мультимедійного обладнання для демонстрації презентацій до лекційного заняття;

- розробка роздаткового матеріалу (у вигляді тестових завдань) для письмового опитування здобувачів за темою визначеною керівником практики, проведення опитування відповідно до розроблених матеріалів та оцінка результатів;

- виконання індивідуального завдання;

- виконання інших форм навчальної роботи (організація самостійної роботи студентів, консультацій та ін.);

- проведення самоаналізу й самооцінки проведеної навчальної роботи.

Методична робота:

- аналіз наукової та педагогічної літератури;

- вивчення досвіду роботи науково-педагогічних працівників закладу вищої освіти;

- розробка планів-конспектів лекцій, практичних чи семінарських занять, інструкцій для виконання практичних завдань;

- проведення консультацій із керівником практики, участь в роботі науково-методичних семінарів;

- ознайомлення із освітньою програмою і робочим навчальним планом спеціальності;

- ознайомлення із навчальним забезпеченням дисципліни (навчальна програма, робоча програма навчальної дисципліни, теми та плани лекцій, практичних, лабораторних чи семінарських, занять, завдання для самостійної роботи здобувачів, засоби поточного та підсумкового контролю знань;

- ознайомлення з матеріалами методичного забезпечення навчальної дисципліни (підручниками, навчальними посібниками, текстами лекцій, інструктивно-методичними матеріалами до практичних, лабораторних чи семінарських занять, самостійної роботи здобувачів);

- ознайомлення із тематикою курсових та кваліфікаційних робіт, інструктивно-методичними матеріалами для їхнього виконання та захисту.

Виховна робота:

- ознайомлення із планами роботи кураторів академічних груп й складання на їх основі свого плану та його обговорення;

- знайомство із академічною групою;

- відвідування виховних заходів та кураторських годин;
- обґрунтування теми, форми й терміну проведення кураторської години із урахуванням плану роботи куратора групи та встановлених вимог;
- розробка, підготовка й самостійне проведення кураторської години;
- брати активну участь в організаційно-виховній роботі групи й факультету;
- проведення індивідуальної роботи із здобувачами;
- брати участь в профорієнтаційній роботі кафедри.

Науково-дослідна робота:

- ознайомлення із планом наукової роботи кафедри;
- брати участь в роботі наукового (методологічного) семінару, конференціях кафедри;
- проведення елементів експериментального дослідження згідно з темою дисертаційної роботи;
- проведення наукової роботи із здобувачами
- залучення здобувачів до наукової роботи, участь в підготовці та проведенні засідань студентського наукового гуртка, конкурсу студентських наукових робіт.

Під час проходження науково-педагогічної практики здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти зобов'язаний:

- отримати необхідну документацію та консультацію керівника щодо її оформлення;
- вчасно прибути на базу практики та розпочати виконання її завдань;
- ознайомитись та дотримуватись режиму роботи ЗВО та кафедри, яка є базою практики;
- дотримуватися правил техніки безпеки встановлених на базі практики;
- проявляти вихованість, етичну поведінку та культуру спілкування, ввічливість та професіоналізм;
- відповідально відноситись до виконання поставлених перед практикантом керівником практики завдань;
- виконати усі обов'язкові види педагогічної діяльності, проявивши при цьому професійні знання і навички;
- нести відповідальність за виконану роботу під час проходження науково-педагогічної практики;

- своєчасно оформити звітну документацію про проходження науково-виробничої практики та надати її у встановлені терміни керівникам практики;
 - пройти захист звіту про виконану роботу.
- В обов'язки *керівника* практики входить:
- формування завдання перед практикантом;
 - допомога здобувачу третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти (у вигляді консультацій і методичних рекомендацій) при підготовці усіх видів занять та методичних розробок;
 - складання та доведення до відома здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти план-графіку проходження науково-педагогічної практики;
 - перевірка готовності бази практики;
 - проведення інструктажу практикантів із питань техніки безпеки й охорони праці;
 - забезпечення здобувачів необхідними документами для виконання програми та завдань практики;
 - забезпечення проходження практики на достатньо високому рівні згідно з програмою, контроль забезпечення нормальних умов праці;
 - здійснення методичного керівництва виконанням здобувачами третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти програми практики й індивідуального завдання;
 - надання методичної допомоги практикантам щодо розробки планів проведення навчальних занять й інших заходів;
 - надання практикантам консультації із питань проходження науково-педагогічної практики, виконання індивідуального завдання й оформлення звіту;
 - контроль виконання практикантом всіх перерахованих вище видів науково-педагогічної діяльності (присутність викладача при проведенні практикантом занять є обов'язковою);
 - аналіз та оцінювання поданої практикантами документації про проходження науково-педагогічної практики;
 - надання підсумкової характеристики, оцінки-відгуку про виконану практикантом роботу;
 - брати участь у складі комісії по захисту практикантами результатів науково-педагогічної практики;

– згідно з результатами практики надавати завідувачу кафедри письмовий звіт про проведення практики із пропозиціями щодо поліпшення її організації.

Основним обов'язком *бази практики* є створення умов і можливостей для повноцінного виконання здобувачем поставленого перед ним завдання.

Результатом проходження здобувачами третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти науково-педагогічної практики є:

– формування професійних навичок майбутнього викладача дисциплін із циклу професійної підготовки різних освітніх рівнів спеціальності 101 «Екологія»;

– формування професійних умінь та навичок, необхідних для успішної роботи у ЗВО;

– засвоєння методики викладання дисциплін професійної підготовки різних освітніх рівнів спеціальності 101 «Екологія» та набуття практичного досвіду;

– спостереження та переймання досвіду роботи наукового керівника науково-педагогічної практики.

Практика здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти проходить у 3 етапи:

Перший етап є ознайомчим. Відбувається ознайомлення із базою практики та кадровим складом, посадовими обов'язками співробітників та планами роботи, основною документацією; аналіз науково-методичної бази діяльності кафедри. Практиканти вивчають правила внутрішнього трудового розпорядку та режиму роботи кафедри. У практикантів формується уявлення про сутність викладацької роботи в ЗВО, вони ознайомлюються із сучасним рівнем педагогічної діяльності в ЗВО. Ознайомлення з робочими програмами навчальних дисциплін, які викладаються кафедрою.

Другий етап – основний. Участь у викладацькій діяльності кафедри екології та біотехнологій в рослинництві; участь в організаційно-виховній роботі із здобувачами. Ознайомлення із темами лекційних, практичних або семінарських занять, закріплених за кафедрою, що викладаються в поточному семестрі. Відвідування занять провідних науково-педагогічних працівників кафедри. Підготовка планів-конспектів та проведення трьох лекційних занять. Підготовка планів-конспектів та проведення п'яти практичних або семінарських занять. Опанування передовими технологіями викладацької діяльності. Формування та розвиток навичок

педагогічної комунікації із викладачами та здобувачами. Керівництво навчальною діяльністю студентів; формування умінь професійно реагувати на зміну обставин, бути готовим самостійно приймати рішення і нести за них відповідальність. Підготовка плану-конспекту та проведення кураторської години. Застосування різноманітних видів, форм та ефективних методів організаційно-виховної роботи із здобувачами різних освітніх рівнів. Вивчення психологічного клімату в студентському колективі, вивчення індивідуальних психологічних індивідуальних особливостей здобувачів.

Третій етап – підсумковий. На даному етапі проводять аналіз ефективності викладацької діяльності. Здобувачі третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти готують звітну документацію та захищають її на звітній конференції. Можливим є також залучення аспірантів до різних форм контролю знань здобувачів. Практиканти беруть участь в обговоренні відкритих навчальних занять науково-педагогічних працівників кафедри. Розробка та подання керівництву кафедри своїх пропозицій для підвищення ефективності навчально-виховної роботи.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

Виконання здобувачами третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти індивідуальних завдань – це дуже важливий етап у вирішенні основних завдань науково-педагогічної практики. Індивідуальне завдання розроблене керівником практики видається кожному практиканту.

Основний зміст індивідуального завдання має відповідати цілям та завданням освітнього процесу. Окрім того, індивідуальне завдання має відповідати здібностям й рівню теоретичної підготовки здобувача третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти.

Консультування щодо виконання індивідуального завдання та його контроль здійснює керівник практики.

Індивідуальні завдання для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти мають бути досить складними, передбачати творчий та пошуковий підхід. Наприклад, це може бути, розробка детального інтерактивного заняття – диспуту, сюжетно-рольової гри, мозкового штурму, колоквиуму тощо. Дуже важливо, щоб впродовж проходження практики аспірант апробував розроблений сценарій та виявив доцільність розрахованого часу на окремі структурні елементи, а також ефективні використані методики, сформовані вміння й навички практиканта.

Також індивідуальне завдання може передбачати розроблення здобувачем певної науково-методичної теми, яка присвячена проблемам викладання у вищій школі, а також актуальним екологічним проблемам в Україні та світі в цілому.

ОФОРМЛЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАУКОВО- ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ, ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ, ОЦІНЮВАННЯ ПРАКТИКАНТІВ

Після закінчення терміну науково-педагогічної практики здобувачі третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти звітують на кафедрі про виконання програми практики. Загальною формою такої звітності є подання письмового звіту із відгуком керівника практики та оцінкою діяльності практиканта. Після чого відбувається захист звіту з науково-педагогічної практики. Зразок оформлення титульної сторінки звіту представлено в додатку А.

Письмовий звіт за результатами проходження практики подається у визначений термін (впродовж тижня після закінчення практики) керівнику на перевірку, рецензування та допуск до захисту.

В звіті здобувач зазначає характер та обсяг виконаних завдань, відображає результати своєї педагогічної діяльності, формує власні пропозиції, робить змістовні висновки, надає певні зауваження і побажання.

Розділи й окремі структурні питання звіту повинні бути чітко визначеними, викладеними в логічній послідовності та конкретизованими. Таблиці, ілюстративний матеріал та додатки мають бути змістовними й оформленими згідно з стандартами оформлення звітів з наукових досліджень.

У відгуку керівник практики надає характеристику рівня дисциплінованості аспіранта, його морально-ділові якості та вказує на основні види виконаних робіт, оцінює його педагогічну діяльність, значення для формування вмій та навичок майбутнього викладача, оцінює якість оформлення звітної документації, висновки та надані пропозиції.

Після надання керівником відгуку та оцінки звіту з проходження практики, відбувається його публічний захист. У процесі захисту здобувач повинен надати характеристику виконаній науково-педагогічній роботі та відповісти на поставлені членами комісії запитання щодо різних аспектів його діяльності під час проходження науково-педагогічної практики.

Здобувачі третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти можуть надати свої пропозиції щодо удосконалення проведення науково-педагогічної практики та обґрунтувати доцільність наданих пропозицій.

При захисті звіту з проходження науково-педагогічної практики оцінюються уміння аргументовано висловлювати свою думку; використовувати та оперувати науковою та методичною термінологією; працювати із науковою та методичною літературою, формувати тези; систематизувати та узагальнювати потрібний матеріал; робити висновки та надавати рекомендації щодо удосконалення освітнього процесу; оперувати даними емпіричного характеру; застосовувати набуті фахові знання при викладанні навчальних дисциплін.

Підсумкова оцінка роботи здобувача під час науково-педагогічної практики визначається оцінкою його педагогічної діяльності та якістю виконання письмового звіту й своєчасності надання необхідних документів, а також виконання індивідуального завдання та усного захисту результатів практики (доповідь та відповіді на запитання членів комісії).

Підсумки науково-педагогічної практики розглядають на засіданні кафедри. Керівники звітують про результати проходження практики здобувачами третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, також обговорюють претензії і побажання аспірантів, їх пропозиції щодо поліпшення організації та проведення науково-педагогічної практики за рахунок використання сучасних методик та передового досвіду в галузі.

ЗМІСТ ЗВІТУ З НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Для захисту практики здобувачі третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти надають належно оформлені наступні документи:

1. Щоденник науково-педагогічної практики (Додаток 1).
2. Звіт про проходження науково-педагогічної практики (Додаток 2).
3. Бланк контролю якості проведення навчального заняття (Додаток 3).

4. Розроблені три лекції. Лекція повинна містити: тему та план, мету (навчальну, розвиваючу, виховну) та методи викладання; міждисциплінарні зв'язки, обладнання та перелік демонстраційного матеріалу; список рекомендованої літератури для вивчення теми (в кількості 13–15 джерел); основний текст (включаючи загальний теоретичний матеріал та тези для конспектування), а також певну додаткову інформацію за темою, цікаві факти, питання для інтерактивної роботи із здобувачами під час заняття; перелік питань для самоперевірки знань здобувачів.

4. Розроблені 15–20 тестових завдань до лекцій (із зазначеною однією правильною відповіддю) для перевірки рівня засвоєння матеріалу студентами.

5. Розроблені п'ять практичних занять. Основні складові підготовленого заняття: назва та мета (навчальна, розвиваюча, виховна), перелік запитань для обговорення (7–10 питань), список рекомендованих джерел для підготовки студентів до заняття, практичні завдання. Більш високим балом оцінюють розробку нестандартного заняття.

6. Розроблена кураторська година.

7. Висновки щодо проходження науко-педагогічної практики, із зазначенням: періоду проведення практики; викладача за яким був закріплений практикант; переліку дисциплін, з яких були проведені аудиторні заняття (тема, дата, час та аудиторія); наданої викладачу допомоги в організаційно-виховній роботі зі студентами; загальних вражень під час проходження практики (позитивні й негативні моменти практики, оцінка рівня підготовки практикантів).

8. Індивідуальне завдання.

До захисту практики допускаються здобувачі третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, які в повному обсязі виконали поставлені завдання практики, оформили щоденник

практики та надали звіт про проходження науково-педагогічної практики.

Результати практики та її захист оцінюють на підставі наданих здобувачем звітних документів та висновків, відображених у відгуку-характеристиці керівника.

Підсумковий контроль із науково-педагогічної практики відбувається у формі заліку (захист звіту). При визначенні підсумкової оцінки враховують результати оцінювання із усіх видів робіт (навчальної, методичної та організаційної), які передбачені програмою практики.

Критерії оцінювання практики здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти.

Результати практики оцінюють за 100-бальною шкалою, яка наведена в таблиці 1.

Таблиця 1

Шкала оцінювання результатів проходження науково-педагогічної практики

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
82–89	B	добре	
74–81	C		
66–73	D	задовільно	
60–65	E		
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

ДОДАТКИ

Додаток А

**Міністерство науки і освіти України
Державний біотехнологічний університет**

ЩОДЕННИК НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

здобувача третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти

галузі знань _____

спеціальності _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

(назва факультету)

Кафедра _____

Харків – 20__

Календарний графік проходження науково-педагогічної практики

№	Назви робіт	Тижні проходження практики				Відмітки про виконання
		1	2	3	4	

Керівник практики: _____ (підпис) _____ (прізвище та ініціали)

Робочі записи під час практики

Дата	Зміст виконаної роботи

Висновок керівника щодо проходження практики

Прізвище практиканта _____

Керівник практики

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Дата захисту звіту: « ____ » _____ 20 ____ року

Оцінка: за національною шкалою _____
(прописом)

кількість балів _____
(цифрами і прописом)

за шкалою ECTS _____

Керівник практики

(підпис)

(прізвище та ініціали)

**Міністерство науки і освіти України
Державний біотехнологічний університет**

Факультет біотехнологій

Кафедра екології та біотехнологій в рослинництві

З В І Т

про проходження науково-педагогічної практики
здобувача третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти

галузі знань _____

спеціальності _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

Термін проходження практики: з « ____ » _____ 20__ р.
по « ____ » _____ 20__ р.

Оцінка: за національною шкалою _____
(прописом)

Керівник практики _____
(вчене звання прізвище та ініціали) (підпис)

« ____ » _____ 20__ р.

Здобувач _____
(прізвище та ініціали) (підпис)

« ____ » _____ 20__ р.

Харків – 20__

БЛАНК КОНТРОЛЮ
якості проведення навчального заняття

Факультет _____

Дисципліна _____

Вид і мета заняття _____

Курс, група _____

Були присутні на занятті _____ здобувачів

Наявність тексту (проспекту) лекцій чи лабораторно-практичного заняття _____

Методичний рівень _____

Доступність викладення матеріалу _____

Активізація роботи студентів _____

Кількість заданих здобувачам питань _____

Загальна характеристика та оцінка заняття _____

« ___ » _____ 20__ р.

Викладач з яким працює практикант _____

Навчальне видання

НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА

Методичні вказівки
щодо організації та проведення практики

Укладачі:

ГОЛОВАНЬ Лариса Володимирівна

БУЗІНА Ірина Миколаївна

КОЛЯДА Ольга Василівна

ЧУПРИНА Юлія Юріївна

Підписано до друку 15.06.2023 р.
Формат 60 x 84 1/16. Гарнітура Garamond. Умовн. друк. арк. – 1,7.
Наклад – 100 прим.
Державний біотехнологічний університет
61002, м. Харків, вул. Алчевських, 44